

Кручмаржевський В.А.
суддя Запорізького апеляційного господарського суду

Проблемні питання та конкретні пропозиції щодо застосування Закону України "Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом"

1). Відповідно до п. 2 ст. 2 Закону України "Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом" державний орган з питань банкрутства пропонує господарському суду кандидатури арбітражних керуючих /розпорядників майна, керуючих санацією, ліквідаторів/ для державних підприємств або підприємств, у статутному фонді яких частка державної власності перевищує двадцять п'ять відсотків, щодо яких порушена справа про банкрутство, та в інших випадках, передбачених цим Законом.

При цьому виникають питання:

- по-перше, який чином суд може володіти інформацією відносно таких підприємств на стадії порушення справи про його банкрутство і призначення підготовчого засідання, яке повинно відбутися не пізніше, ніж на тридцятий день з дня прийняття заяви про порушення справи про банкрутство (ст. 11 Закону), на якій стадії ця пропозиція повинна надійти суду?!

- по-друге, якщо суду стало відомо про наявність у статутному фонді підприємства державної частки - 25% і більше у підготовчому засіданні, то як повинен поступити суд у даному випадку? Поки суд надішле запит до державного органу з питань банкрутства щодо надання кандидатури арбітражного керуючого /розпорядника майна, керуючого санацією, ліквідатора/, а державний орган з питань банкрутства запропонує суду таку кандидатуру, то менше значний час /таким чином у судовій практиці безпід/, що неминує призведе до порушення строків подальшого провадження у справі про банкрутство, передбачених у п. 11 ст. 11 Закону України "Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом". А це в свою чергу призводить до численних скарг кредиторів /кредиторів/, так як таке "штучне" затягування процесу може призвести до незаконного відчуження майна боржником тощо.

2). Статтями 24 п. 4 та 25 п. 4 Закону України "Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом" передбачено, що дії учасників ліквідаційної процедури, ліквідатора можуть бути оскаржені до господарського суду, але Законом не передбачено оскарження їх бездіяльності. Такі випадки, коли ліквідатор не виконує взагалі покладених на нього судом повноважень, трапляються досить часто.

3). Пунктом 3 ст. 52 Закону України "Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом" /"Особливості банкрутства відсутнього боржника" / передбачено, що у разі виявлення майна відсутнього боржника, ліквідатора /тобто ініціюючого кредитора/ має бути /Закон прямо зобов'язує/ замінено за клопотанням кредитора арбітражним керуючим, про що господарський суд виносить ухвалу.

А якщо такого клопотання кредитора не буде /наприклад, кредитор відмовляється надати суду таке клопотання, так як має щодо виявленого майна свій особистий інтерес і т.ін./, то як в даній ситуації повинен поступити суд?! Відповіді на це питання Закон не дає.

4). Відповідно до п. 5 статті 11 Закону України "Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом" з метою виявлення всіх кредиторів та осіб, які виявили бажання взяти участь у санації боржника, суддя у підготовчому засіданні виносить ухвалу, якою зобов'язує заявника подати до офіційних друкованих органів у десятиденний строк за його рахунок оголошення про порушення справи про банкрутство. Газетне оголошення має містити повне найменування боржника, його поштову адресу, банківські реквізити, найменування та адресу господарського суду, номер справи, відомості про розпорядника майна.

Згідно з п. 13 статті 11 Закону, якщо заявник не виконує вимог ухвали господарського суду щодо публікації оголошення про порушення провадження у справі про банкрутство у визначений строк, господарський суд має право залишити заяву про порушення справи про банкрутство без розгляду.

В яких випадках суду надано таке право Законом не визначено.

5). Відповідно до вимог статті 14 Закону України "Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом" конкурсні кредитори за вимогами, які винесли до дня порушення провадження у справі про банкрутство, протягом тридцяти днів від дня опублікування в офіційному друкованому органі оголошення про порушення провадження у справі про банкрутство зобов'язані подати до господарського суду письмові заяви з вимогами до боржника, а також документи, що їх підтверджують.

Боржник разом з розпорядником майна за наслідками розгляду зазначених вимог повністю або частково визнає їх або відризає, з обґрунтуванням підстав відхилення, про що розпорядник майна повідомляє письмово заявників і господарський суд.

Рішення боржника про невизнання вимог може бути оскаржене до господарського суду, що порушив провадження у справі про банкрутство.

Згідно ж зі статтею 15 Закону у попередньому засіданні господарський суд розглядає реєстр вимог кредиторів, вимоги кредиторів щодо яких були заперечення боржника і які не були включені розпорядником майна до реєстру вимог кредиторів.

За результатами розгляду господарський суд вносить ухвалу, в якій зазначається розмір визнаних судом вимог кредиторів, які включаються розпорядником майна до реєстру вимог кредиторів, та призначається дата проведення зборів кредиторів.

За змістом статті 106 Господарського процесуального кодексу України ухвали місцевого господарського суду можуть бути оскаржені в апеляційному порядку у випадках, передбачених цим Кодексом та Законом України "Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом".

Аналіз вказаних норм свідчить про те, що з включенням частини четвертої статті 14 Закону у попередньому засіданні господарський суд розглядає і реєстр вимог кредиторів, і вимоги кредиторів щодо яких були заперечення боржника і які не були включені розпорядником майна до реєстру вимог кредиторів. За результатами розгляду господарський суд вносить ухвалу.

Можливість оскарження в апеляційному порядку такої ухвали за результатами попереднього засідання законодавчо не передбачена.

Пропозиції щодо вдосконалення законодавства про банкрутство.

З метою попередження тяганини у справах про банкрутство в зв'язку викладеним необхідно у п. 2 ст. 2 Закону України "Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом" частину другу виключити, тим самим надавши суду в таких випадках право самому призначати арбітражних керуючих у справах про банкрутство.

Враховуючи судову практику щодо розгляду справ про банкрутство, яка свідчить про те, що майже у кожній справі порушуються не з вини суду встановлені Законом строки провадження у таких справах (ст. 11 п.11), слід надати право тільки суду встановлювати у конкретному випадку строки відносно кожної процедури банкрутства (розпорядження майном, санація або ліквідація), виключивши з п. 11 ст. 11 Закону положення щодо встановлення строків проведення наступних судових засідань, надати право суду продовжувати строки судових процедур, наприклад ліквідації, так як дуже часто трапляється, що майно боржника у цій процедурі в установленій Законом дванадцятимісячний строк неможливо продати (наприклад, відсутній покупець, оспорювання третіми особами права на майно боржника тощо).

Необхідно доповнити п. 4 ст. 24 та п. 4 ст. 25 Закону України "Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом" нормою, яка б передбачала розгляд господарським судом скарг і на бездіяльність учасників ліквідаційної процедури і ліквідатора.

За час провадження у справах про банкрутство судом вноситься велика кількість процесуальних документів - ухвал, але відповідальність за їх невиконання вказаним Законом не передбачена. Тому в Законі України "Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом" слід передбачити відповідальність у вигляді штрафу за невиконання ухвал, а також постанови суду у справах про банкрутство.

3 пункту 3 ст. 52 Закону України "Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом" слова - "за клопотанням кредитора" повинні бути виключені.

У Господарському процесуальному кодексі України окремою нормою слід врегулювати питання щодо порядку направлення до апеляційної та касаційної інстанцій справ про банкрутство у разі надходження відповідних скарг.

Враховуючи те, що Закон України "Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом" передбачає визначені строки провадження у цих справах (ст. 11 п.11), а надання і знаходження тривалій час цих справ у апеляційній та касаційній інстанціях призводить до порушення вказаних строків, то необхідно у ППК України внести норму, яка б передбачала:

Розділ IV. Думка фахівця

- по-перше, максимально стислі строки перегляду таких справ за скаргами сторін, так як зупинення провадження по справі про банкрутство у таких випадках може призвести до негативних наслідків як для кредиторів, так і для боржника;

- по-друге, надсилання до апеляційної або касаційної інстанції не усієї справи, а тільки тієї частини, яка стосується оскаржуваної ухвали або постановки.

З метою попередження різного тлумачення Закону України "Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом", ст 106 ГПК України і Рекомендацій президії Вищого господарського суду України від 04.06.2004 р. № 04-5/1193 "Про деякі питання практики застосування Закону України "Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом", запобігання тяганини у справах про банкрутство, у цьому Законі і Господарському процесуальному кодексі України слід чітко визначити, які судові акти у справах про банкрутство підлягають (не підлягають) оскарженню, так як трапляються випадки, коли боржник (не заінтересований в банкрутстві),

окремі кредитори, або інші особи (наприклад, "ображені" на боржника або на суд в зв'язку з невизнанням їхніх грошових вимог) з метою "шлужного" затягування процедури банкрутства оскаржують будь-які ухвали суду, що і не стосуються їх прав.

Важко погодитись з позицією президії Вищого господарського суду України, викладеною у вищезгаданій Рекомендаціїх відносно судових актів, які можуть бути оскаржені. Вказівка на можливість оскарження ухвал, які суттєво впливають на права та обов'язки учасників провадження та введення тих чи інших процедур банкрутства, не може бути підставою для повернення чи відмови у прийнятті апеляційних та касаційних скарг, які оформлені відповідно до вимог господарського процесуального законодавства, при відсутності прямої заборони в Законі на їх оскарження, неконкретна. Будь-яка ухвала завжди може суттєво впливати на права та обов'язки або сторін, або інших учасників провадження у справі про банкрутство.

УДК: 346. 543 : 33 : 336. 767 (477)

*Шчурлов О.В.,
студент 4 курсу
юридичного факультету ЗНУ*

*Михайленко О.О.,
к.ю.н., доцент кафедри цивільного права
юридичного факультету ЗНУ*

ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ В УКРАЇНІ І СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ (ЮРИДИЧНО-ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ)

Проблема залучення іноземних інвестицій і кредитів була і залишається актуальною для країн з перехідною економікою, в тому числі і для України. Серед широкого загата, інвестиції сприймаються прийнятним благом, оскільки забезпечують додаткові передумови для економічного зростання, насамперед, реструктуризації і модернізації виробництва, отримання сучасних технологій та "ноу-хау" у сфері менеджменту й маркетингу, створення нових підприємств і робочих місць, підвищення конкурентноспроможності продукції та збільшення експорту.

Поліпшити інвестиційний рейтинг України можна за рахунок комплексного підходу. Результати прогнозних розрахунків свідчать, що у 2005 році у розвитку економіки України передбачається інвестувати 55,8 млрд. грн., а у 2010 році - 82,6 млрд. грн. При цьому переважну частину інвестицій буде сформовано за рахунок власних коштів суб'єктів господарювання.

Отже, існує більш ніж достатньо причин політичного, економічного так і суто юридичного характеру для поживлення процесу інвестування. В той же час не слід вважати інвестиції панaceaю і залучати їх